

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ พงพระ จังหวัดตาก
ข้อมูล ณ วันที่ ๗ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายวีรภัทร แซ่ลี

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๔๕/๑ หมู่ที่ ๑ ต.ศิรีราษฎร์ อ.พงพระ จ.ตาก
โทรศัพท์ ๐๘๙-๒๕๒๕๓๕๐

เกิด พ.ศ. ๒๕๒๔ปัจจุบันอายุ ๔๔ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ประถมศึกษา

สถาบันการศึกษา โรงเรียนบ้านร่วมเกล้า ๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลศิรีราษฎร์ อำเภอพงพระ จังหวัดตาก
คณะ/สาขาวิชา

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ คำขาย

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑๘๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก พืชผัก, ไม้ผล

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แปลงเรียนรู้ด้านพืชผัก ณ บ้านอัมเปียม หมู่ที่ ๑ ตำบลศิรีราษฎร์ อำเภอพงพระ จังหวัดตาก

๒. แปลงเรียนรู้ด้านไม้ผล ณ ศพก.หลัก หมู่ที่ ๙ ตำบลศิรีราษฎร์ อำเภอพงพระ จังหวัดตาก

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑) ฐานเรียนรู้การบริหารจัดการดิน

๒) ฐานเรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ

๓) ฐานเรียนรู้การผลิตผักปลอดภัย GAP

๔) ฐานเรียนรู้การใช้สารชีวภัณฑ์และกับดักแมลง

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) การวิเคราะห์ดินเบื้องต้น

๒) การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) การผลิตสารชีวภัณฑ์

๔) การผลิตผักปลอดภัย GAP

๕) เทคโนโลยีการผลิตกะหล่ำปลี

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) การจัดทำบัญชีครัวเรือน

๒) เกษตรผสมผสาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) การวางแผนการผลิตร่วมกันเพื่อรองรับตลาด

๒) การใช้วัสดุในท้องถิ่นผลิตปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมัก

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การผลิตผักปลอดภัย GAP เพื่อสร้างความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และวิธีการทางธรรมชาติ

เนื้อหาของหลักสูตร

- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมาตรฐาน GAP

- แนวทางปฏิบัติตาม GAP ทุกขั้นตอน

- การตรวจสอบและการขอรับรองมาตรฐาน GAP

- ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำ GAP

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

- การบรรยาย

- การสาธิตในแปลงเรียนรู้

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นผู้จัดการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เพื่อเป็นการประสานเชื่อมโยงการขับเคลื่อน ศพก. และแปลงใหญ่ของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัด โดยมีการดำเนินการจัดร่วมกับผู้รับผิดชอบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ อย่างน้อย ๔ ครั้ง ซึ่งสามารถดำเนินการจัดได้ ๒ รูปแบบ ทั้งการประชุมรูปแบบปกติ (On site) หรือจัดประชุมรูปแบบออนไลน์ ทั้งนี้ ในการจัดประชุมสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดประชุมได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ โดยในการประชุมทุกครั้ง ขอให้กรรมการที่เข้าร่วมประชุมได้รับทราบข้อมูลสถานการณ์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ของแต่ละอำเภอในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) การรายงานการดำเนินการของ ศพก. ปัญหาอุปสรรค และการดำเนินการแก้ไข

๒) สภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำต้นทุน ปัจจัยสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโต และการให้ผลผลิตของพืชหรือสินค้าเกษตรหลัก ๆ

๓) ความเสี่ยงการเกิดภัยพิบัติ เช่น ภัยแล้ง โรคพืชและศัตรูพืชระบาด ปัญหาอุปสรรค และการแก้ไข การแจ้งเตือนภัย และการสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร

๔) สถานการณ์การผลิต การเพาะปลูก การตลาด ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไข

๕) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดของพืชหรือสินค้าเกษตรหลัก ๆ

๖) ข้อมูลข่าวสารทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

แผนปฏิบัติการบูรณาการการดำเนินงาน ศพก. ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

๑. เป้าหมายหลัก

- พัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ให้สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

๒. ประเด็นปัญหา

- ขาดองค์ความรู้ด้านการตลาดและปริมาณน้ำไม่เพียงพอ

๓. กิจกรรมหลัก

- อบรมการจัดการน้ำและดิน กรมพัฒนาที่ดิน
- จัดเวทีเรียนรู้การตลาด พาณิชย์จังหวัด
- ติดตามประเมินผล คณะกรรมการ ศพก.

๔. การติดตามผล

- รายงานผลทุกไตรมาส
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก. ทุก ๓ เดือน

๕. งบประมาณและการสนับสนุน:

- จากกรมส่งเสริมการเกษตร

๖. ผู้มีส่วนร่วม

ประธาน ศพก. เกษตรกรต้นแบบ เจ้าหน้าที่หน่วยงานในพื้นที่ (พัฒนาที่ดิน, ประมง, ปศุสัตว์)

ภาคีเครือข่ายท้องถิ่น เช่น อบต., กำนัน, สภาเกษตรกร

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

สถานการณ์ในปัจจุบันการผลิตสินค้าเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันสูงทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และต้นทุนการผลิตที่สูง ทำให้เกษตรกรรายย่อยประสบปัญหาในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตร ตลอดจนโอกาสการเข้าถึงข้อมูลแหล่งทุน ทรัพยากรและการตลาดได้น้อย และจากการที่เกษตรกรรายย่อยต่างคนต่างผลิต ทำให้ยากต่อการจัดการผลผลิตให้มีประสิทธิภาพและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตลาดและผู้บริโภคมีความต้องการพืชผักที่ปลอดภัย แต่ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรมักจะคำนึงถึงการเพิ่มปริมาณผลผลิต คุณภาพภายนอกของผลผลิต และช่วงราคาที่จะได้รับ มากกว่าปัจจัยอื่นๆ ทำให้เกษตรกรใช้สารเคมีในปริมาณที่มาก และหลากหลายชนิด เพื่อให้ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ มีการสำรวจโดยหน่วยงานต่างๆ พบว่าผลผลิตพืชผักที่จำหน่ายในตลาดมีปริมาณสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างในผลผลิตเกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ รวมถึงกรณีที่พบสารเคมีที่ห้ามใช้ในพืชผักชนิดนั้นๆ เกษตรกรต้นแบบจึงมีความคิดริเริ่มผลเสียจากการบริโภคผักที่มีสารเคมีตกค้างจึงได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเฉพาะปลูก โดยการลดการใช้สารเคมีให้น้อยที่สุด ตั้งแต่นั้น

เป็นต้นมาจึงเริ่มต้นปลูกกะหล่ำปลีปลอดภัยจากสารพิษให้มีคุณภาพปลอดภัยยิ่งขึ้น และมีการวางแผนการผลิตเพื่อให้สามารถจำหน่ายได้อย่างต่อเนื่องให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคและตลาด

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาศัตรูพืชและโรคระบาด ที่ควบคุมได้ยากจากการใช้สารเคมีเพียงอย่างเดียว ใช้ระบบ IPM (การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน) ลดการใช้สารเคมี

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- ใช้เมล็ดพันธุ์กะหล่ำปลีที่ได้รับการคัดเลือกและมีอัตราการงอกสูง เพื่อประหยัดต้นทุนการเพาะปลูก
- การใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อไตรโคเดอร์มา และบีที (*Bacillus thuringiensis*) เพื่อควบคุมโรคและแมลงอย่างปลอดภัย

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน
การใช้เมล็ดพันธุ์กะหล่ำปลีที่ได้รับการคัดเลือกและมีอัตราการงอกสูง เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มอัตราการงอก ลดการสูญเสียในระยะเพาะกล้า และเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกกะหล่ำปลี

- การคัดเลือกพันธุ์กะหล่ำปลีที่เหมาะสมกับพื้นที่ เลือกพันธุ์ที่มีอัตราการงอกสูง (มากกว่า ๙๐%) และมีข้อมูลวิจัยรับรองจากกรมวิชาการเกษตร หรือแหล่งวิชาการอื่น

- การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ก่อนการเพาะ สังเกตการงอก การแตกใบเลี้ยง และความสมบูรณ์ของต้นกล้า

- การเตรียมวัสดุเพาะกล้าอย่างเหมาะสม ใช้วัสดุปลูกที่สะอาด
- การควบคุมสภาพแวดล้อมในการเพาะ เพื่าระวังโรคและแมลงในระยะต้นกล้า โดยใช้ชีวภัณฑ์หรือน้ำหมักธรรมชาติ

- การย้ายปลูกเมื่อกล้าแข็งแรง ใช้ต้นกล้าที่มีลำต้นแข็งแรง ใบสีเขียวเข้ม ไม่มีโรคหรือแมลงทำลาย

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้เมล็ดพันธุ์กะหล่ำปลีที่ได้รับการคัดเลือกและมีอัตราการงอกสูง

๑. การเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ พิจารณาสภาพอากาศ ความสูงของพื้นที่ และฤดูกาลปลูก เพื่อเลือกพันธุ์กะหล่ำปลีที่เหมาะสม เช่น พันธุ์ที่เจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่สูงและมีอุณหภูมิต่ำ

๒. การจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่ผ่านการคัดเลือกเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น บริษัทเมล็ดพันธุ์ที่ได้รับการรับรอง หรือศูนย์วิจัยที่มีการควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบวันหมดอายุ อัตราการงอก (ควรสูงกว่า ๘๕-๙๐%) และความสมบูรณ์ของเมล็ด

๓. การเตรียมวัสดุเพาะและถาดเพาะกล้าอย่างเหมาะสมใช้วัสดุปลูกที่ร่วนซุย สะอาด และมีการระบายน้ำดี เช่น ขุยมะพร้าวผสมดินร่วนและปุ๋ยหมัก

๕. การเพาะกล้าและดูแลรักษา หยอดเมล็ด ๑ เมล็ดต่อหลุม เพื่อประหยัดเมล็ดและลดต้นทุน ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ รักษาความชื้นในวัสดุปลูก และควบคุมแสงให้พอเหมาะ ป้องกันโรคและแมลงด้วยชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา หรือน้ำหมักสมุนไพร

๖. การย้ายปลูกต้นกล้าที่แข็งแรง คัดเลือกต้นกล้าที่มีลำต้นสมบูรณ์ แข็งแรง อายุประมาณ ๑๘-๒๑ วัน ย้ายปลูกในแปลงปลูกที่เตรียมไว้ โดยเว้นระยะปลูกที่เหมาะสมกับพันธุ์ที่ใช้ เพื่อให้พืชมีพื้นที่เติบโตเต็มที่

นำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงการจัดการในฤดูกาลถัดไป เช่น การเลือกพันธุ์ การให้น้ำ และการป้องกันศัตรูพืช

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)กะหล่ำปลี..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒)ไม่ผล..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า....กะหล่ำปลี....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ต้นกล้า เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒) ปุ๋ย เป็นเงิน.....๑,๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓) สารกำจัดโรคแมลง เป็นเงิน.....๒,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔) แรงงาน เป็นเงิน.....๒,๕๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๖,๐๐๐ - ๘,๐๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๑๕,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผัก ค้าขาย

เฉลี่ยรายได้วันละ ๙๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผัก ค้าขาย

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๕,๐๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผัก ค้าขาย

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑๖,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผัก ค้าขาย

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๘๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑) พัฒนาความรู้และทักษะ ได้เรียนรู้เทคโนโลยีการเกษตรใหม่ ๆ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในแปลงของตนเอง เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และคุณภาพของกะหล่ำปลี

๒) เกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การปลูกกะหล่ำปลีแบบลดต้นทุน, การใช้ปุ๋ยอินทรีย์, การป้องกันแมลงศัตรูพืชแบบปลอดภัย

๓) เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเชื่อมโยงตลาดให้กับเกษตรกรรายอื่น ผ่านการรวมกลุ่ม หรือเชื่อมโยงกับผู้ซื้อโดยตรง

๔) ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง ชุมชนสามารถผลิตอาหารปลอดภัยไว้บริโภคเอง และลดการพึ่งพาจากภายนอก

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑) การใช้สารชีวภัณฑ์แทนสารเคมี ใช้เชื้อจุลินทรีย์ เช่น บาซิลลัส, ไตรโคเดอร์มา ในการควบคุมโรคและแมลง

๒) ลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อดิน น้ำ อากาศ และสุขภาพของผู้บริโภคและเกษตรกร

๓) การทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยอินทรีย์จากเศษพืช

๔) ปลูกพืชตระกูลถั่วหรือหญ้าแฝกแซม เพื่อรักษาความชื้นและลดการชะล้างหน้าดิน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑) การอนุรักษ์ดิน ปลูกพืชคลุมดิน / ปลูกพืชหมุนเวียน ลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยเฉพาะในพื้นที่สูง

๒) การอนุรักษ์น้ำ ช่วยประหยัดน้ำในกระบวนการผลิต โดยใช้น้ำในปริมาณน้อยแต่มีประสิทธิภาพสูง ลดการปนเปื้อนของน้ำด้วยการลดการใช้สารเคมี น้ำที่ไหลลงสู่ลำธารหรือแหล่งน้ำสาธารณะ

๓) การอนุรักษ์อากาศ งดการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร

๔) การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและหมุนเวียนใช้วัสดุเหลือใช้ในแปลงให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

๑) รวบรวมข้อมูลสภาพพื้นที่การเกษตรของ อย่างเป็นระบบ เช่น สภาพดิน น้ำ อากาศ และฤดูกาลที่เหมาะสมในการเพาะปลูกกะหล่ำปลี

๒) เข้าใจศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่ เช่น ปัญหาดินเปรี้ยว ดินตื้น น้ำฝนไม่สม่ำเสมอ

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ถ่ายทอดความรู้ทั้งด้านวิชาการและประสบการณ์ตรง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑) ให้คำแนะนำ เช่น การใช้ชีวภัณฑ์

๒) ประสานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

- ๑) ติดตามและเผยแพร่ข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐ ผ่านช่องทางต่าง ๆ
- ๒) ให้คำแนะนำในการปลูกพืชตามหลักวิชาการ เช่น การวางแผนการปลูกให้สอดคล้องกับฤดูกาล การใช้ปุ๋ยชีวภาพและสารชีวภัณฑ์ทดแทนเคมี ให้ความรู้เรื่องการจัดการศัตรูพืชแบบ IPM
- ๓) ช่วยประสานงานในการสมัครเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ รวบรวมข้อเสนอหรือปัญหาของเกษตรกรเพื่อส่งต่อให้หน่วยงานรับผิดชอบ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อกระจายข้อมูล จัดทำคลิปวิดีโอแนะนำเทคนิคการผลิต และเผยแพร่ผ่านกลุ่มไลน์ชุมชน ทำให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปใช้จริง เห็นผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจ และเกิดการพัฒนายั่งยืนในชุมชนเกษตร

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- ๑) ร่วมมือกับหน่วยงานราชการในพื้นที่เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกร
- ๒) สร้างเครือข่ายกับกลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนและด้านการตลาด

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- ๑) เป็นที่ปรึกษาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เช่น ปัญหาดิน ปัญหาศัตรูพืช และปัญหาการตลาด
- ๒) รับเรื่องร้องเรียนและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขอย่างรวดเร็ว
- ๓) นำองค์ความรู้และนวัตกรรมจากศูนย์เรียนรู้ไปเผยแพร่ให้กับกลุ่มเกษตรกรในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

- ภูมิใจที่ได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์
- ภูมิใจที่ได้ส่งต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรยั่งยืน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

- ๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
 - เปิดพื้นที่ส่วนตัวเป็นศูนย์เรียนรู้ โดยไม่มีค่าตอบแทน เช่น การต้อนรับผู้มาเยี่ยมชม การจัดกิจกรรมอบรม/สาธิตในแปลง
 - ให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง กับเกษตรกรรุ่นใหม่ คนที่เริ่มต้น หรือผู้ที่ประสบปัญหา โดยไม่จำกัดเวลา

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- สละเวลาและแรงงานส่วนตัวเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้
- เสียสละโอกาสในการทำกิจกรรมอื่นเพื่อประโยชน์ของชุมชน
- แบ่งปันองค์ความรู้โดยไม่หวงวิชา ความรู้ เทคนิค วิธีการผลิตที่เกษตรกรได้สั่งสมมาด้วยประสบการณ์หลายปี

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทุกงานคือโอกาสของการเรียนรู้ ไม่หยุดที่จะพัฒนาตัวเอง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นายชัยภัทร์ แก้วแจ่ม เกษตรอำเภอบพพระ

นางสาวปรณปรียา กิตติภาศ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

นายวีรภัทร แซ่ลี เกษตรกรต้นแบบ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การเล่าเรื่อง การสัมภาษณ์

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

เกษตรกรต้นแบบ

- ไม่ถนัดการเล่าเรื่องหรือตอบคำถามเป็นทางการ

เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ

- ขาดทักษะการตั้งคำถามปลายเปิด หรือกระตุ้นการเล่าเรื่อง

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ติดตั้งป้ายทางเข้าหมู่บ้านอัมเปียม หมู่ที่ ๑ ตำบลศรีราษฎร์ อำเภอบพพระ จังหวัดตาก โดยได้รับการสนับสนุน
และความร่วมมือจากสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่กะหล่ำปลี

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแปลงของเกษตรกรต้นแบบ

การวิเคราะห์ดินเบื้องต้น

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอพบพระ จังหวัดตาก

ทางหลวงหมายเลข 1090 (แม่สอด - อุ้มผาง)

แปลงเรียนรู้ บ้านอัมเปียม
หมู่ที่ 1 ตำบลศิริราษฎร์
พิกัด 47Q
X: 501424
Y: 1814107

ศพก.หลัก บ้านใหม่ศิริราษฎร์
หมู่ที่ 9 ตำบลศิริราษฎร์
พิกัด 47Q
X: 479528
Y: 1822174

เทคโนโลยีเด่น

การลดต้นทุนการผลิต

หลักสูตรการเรียนรู้

- 1 การวิเคราะห์ดินเบื้องต้น
- 2 การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3 การผลิตสารชีวภัณฑ์
- 4 การเตรียมเมล็ดพันธุ์ดี
- 5 การผลิตผักปลอดภัย GAP

เกษตรกรต้นแบบ นายวิรัชกร แซ่ลี

ป้ายแสดงแผนที่ตั้งแปลง